

INATSISARTUT

UKA2015/85 Ilanngussaq 1

26. marts 2015

Aningaasaqarnermut Aatsitassanullu Naalakkersuisoq
Maani

UPA 2015/85: Nioqqutissanik eqqussuineq annissuinerlu pillugit Inatsisartut inatsisaata allanngortinneqarneranik Inatsisartut inatsisaattut siunnersuut

Nioqqutissanik eqqussuineq annissuinerlu pillugit Inatsisartut inatsisaata allanngortinneqarneranik Inatsisartut inatsisaannut siunnersuummik Naalakkersuisut katersuunnermi pisumi saqqummiussipput. Siunnersuut Inatsisinut Ataatsimiititaliamut suliassanngorlugu innersuunneqarpoq.

Inatsisinut Ataatsimiititaliap siunnersuummik sularinninnerminut atugassaminik Naalakkersuisut apeqqutinut ukununga akissuteqaqqullugit qinnuigai:

- 1. Mittarfeqarfiit timmisartortitseqatigiiffiillu Kalaallit Nunaanni timmisartuussisartut tusarniarneqarnissaat attuumassuteqaqngitsutut Naalakkersuisunit nalilerneqarneranut suna tunuliaqtaava?**
2. Timimik scannerutit pissarsiarineqarsinnaasut ataatsimiititaliap paasinninnera malillugu tunngavimmikkut assigiinngitsunut pingasunut avinneqarsinnaapput:
 - a) Millimeterbølger (qinngornerit millimeterikkaartumik maligaasiortut): timi atortulersuutinit millimeterikkaartumik maligaasiortunit radio-p qinngornerinik aqqusaarneqartarpoq, qinngornernillu utertunit assiliamik pilersitsisoqartarluni. Taakku millimeterikkaanik maligaasiortut tigussaasunik saviminermik saviminiunngitsumillu sananeqaatilinnik ersarilluinnartumik assiliannngortitsisarput timimiittullu assigiinngitsut ilusiannik qulaajaasarlutik.
 - b) Backscatter-røntgen: Atortulersuutinit backscatterinit timi qinngornernit røntgeniusunit annikitsuaranngumik sunnerneqartarpoq, timip assilineranik "pappilliamut" assiliannngortitsinissaq siunertaralugu qinngorneq utertoq uuttortarneqartarpoq. Atortulersuutit Backscatterit tigussaasunik saviminermik saviminiunngitsumillu

sananeqaatilinnik ersarilluinnartumik assiliangortitsisarput. Timimiittullu assigiinngitsut ilusii assilissamit pilersinneqartumit qulaajarneqartarlutik.

c) Qinngornernik røntgeniusunik nassitsinikkut assiliamik pilersitsineq: Periuseq taanna qinngornerit røntgeniusut atorlugit, napparsimavinni atorneqartartut assigalugit atisat timerlu akimorlugit qinnguartaanikkut, assiliamik pilersitsisarpoq. Tigussaasut saviminermik saviminiunngitsumillu sananeqaatillit iiorarneqarsimasut timilluunniit ammanerinut mangunneqarsimasut teknologi taanna atorlugu qulaajarneqarsinnaapput.

Timimut scannereq sorleq pisiarissallugu Naalakkersuisut eqqarsaatigaat?

3. Timimut scannerit radiop qinngornerinik atuisut (millimeterikkaartumik maligaasiortut) imaluunniit backscatter- røntgenimik atuisut, tigussaasut timip sulluinut soorlu aqajaqqumut itimulluunniit toqqortat pinnagit, atisalli ikerinut toqqortanik qulaajaasinnaapput.

Timimut scannerit taakku arlaannik pissarsiniarlutik Naalakkersuisut eqqarsateqarpata, sooq tigussaasunik iiorakkanik timilluunniit ammanerinut mangunneqarsimasunik qulaajaasinnaasumik, taamaalillunilu ikiaroonartumik eqqusseriaraluartunik qulaajaanissamut piukkunnaateqarnerusumik, røntgen atorlugu scannerimik toqqaasoqannginneranut tunngavilersuummik pissarserusuttoqarpoq.

4. Danmarkimi ilanngaaserisoqarnermut akileraartarnermullu oqartussaasut Aarhusip, Ålborgip kiisalu Billundip timmisartoqarfiinut røntgen atorlugu scannerinik, inunnillu ikiaroonartumik timip sulluinut toqqorsillutik eqqusseriartunik qulaajaasinnaasunik pisinissartik aalajangiussimavaat. Scannerit taakku pingasut 5 mio. kr-it missaannik akeqarnissaat ilimagineqarpoq.

Timimut scannereq taamaattoq pissarsiariniarlugu Naalakkersuisut isumaliutigippassuk kissaatigineqarpoq Danmarkimi ilanngaaserisoqarnermut akileraartarnermullu aqutsisoqarfiup timimut scannerimut ataatsimut akiliutigisassatut ilimagisaanut naleqqiullugu pissarsiariniakkap affaannarmik akeqartussaananeramik ilimaginninnerminnut Naalakkersuisut tunngavigisaat pillugu paasitinneqarnissaq.

5. Backscatter-røntgen scannerit inuk scannerneqartoq ersernerlungajattumik "aliortugarpalaartumik" nuisittarjaa. Aamma timip pisatai takuneqarsinnaasarput. Taamaammanuna scannerit taamaattut "tamataarutitsilluni scannerinik" ilaanni taaneqartartut. Tamanna kanngunartutut paquminartutullu misigineqarsinnaavoq. Taamaattorli qarasaasiakkut atortulersuutinik ilisarnarunnaarsaatinik assigiinngitsunik ineriartortitsisoqarsimavoq, assersuutigalugu inuup scannerneqartup kiinaa ilisarnarunnaarsinneqarsinnaavoq, scannereq taamaallaat inuup timaani toqqortarineqartunik takutitsinnaasunngorlugi atortulersuusigaq Amsterdamimi atorneqarsimavoq. Ilisarnarunnaarsaatilluiku atortulersuutit atorsinnaasunngortinniarneri nioqqutissiortut ilaannit ajornartorsiutigineqarsimasoq. Taamaalilluni Københavnimi timmisartoqarfiup timimut scannerimik misileraanissaraluani tamatuminngarpiaq pissuteqartumik unitsiinnartariaqarsimavaa.

Timimut scannereq pissarsiarissallugu Naalakkersuisut isumaliutigisaat millimeterbølgescanneriuppat imaluunniit backscatter-røntgescanneriuppat paaserusunneqarpoq ilisarnarunnaarsaatitut atortulersuut ilaanersoq, taamaattoqarpallu ilisarnarunnaarsaatitut atortulersuut sorleq pineqarpa.

6. Ataatsimiititaliap paasinninnera malillugu EU-mi angalasut ulluinnarni inuunerisa illersorneqarnerat assigiinngitsunik malittarisassiornikkut isumannaarneqarsimavoq, ilaatigut scannigaanermi assip angalasunit allanit takuneqarsinnaannginnerata isumannaarneqarneratigut, assillu inummit assinik misueqqissaartumit angalasumut aalajangersimasumut atassusersinnaajunnaartinneratigut, scannerinerullu assitaata toqqorneqarsinnaajunnaartinneratigut, assilneqarsinnaajunnaartinneratigut imaluunniit anisinneqarsinnaajunnaartinneratigut.

Timimut scanneri pissarsiarissallugu Naalakkersuisut isumaliutigisaat millimeterbølgescanneriuppat imaluunniit backscatter-røntgescanneriuppat, paaserusunneqarpoq angalasut ulluinnarni inuunerisa illersorneqarnissaat siunertaralugu malittarisassanik sunik Naalakkersuisut atortulersinniarnersut.

7. Timimut scannerit røntgenimik qinngornillit atorneqarnerinut tunngatillugu taakku peqqinnissakkut navianartorsiortitsisinnaaneri pillugit siusinnerusukkut naviasaarisooqartarsimavoq. Ataatsimiititaliilli paasinninnera malillugu teknologi pineqartoq danskit peqqinnissamut oqartussaasunit maanna akuerineqarsimavoq. Taamaattoarli inuit qajannaatillit soorlu naartut, kræftimik nappaatillit HIV-imillu tunillatsissimasut timimut scannerimik røntgenimik qinngornilimmik scannerneqarnissaat inassutigissallugu pitsaasuunersoq ataatsimiititaliamit ilisimaneqanngilaq.

Inuiaqatigiinni innuttaaqateqarpugut røntgen atorlugu scannerneqarnermi peqqinnissakkut ulorianartorsiortinneqarsinnaasunik, taamaattoqarpallu taakku illersorniarlugit Naalakkersuisut malittarisassanik sunik atuutsilersitsiniarpat?

8. Røntgen atorlugu atortulersuutinut malittarisassat nunami maani atuuttut ataatsimiititaliap paasinninnera malillugu røntgen atorlugu atortulersuutinut peqqinnissaqarfimmit atorneqartunut taamaallaat atuuttuupput.

Peqqinnissaq eqqarsaatigalugu mianersuutassat, suliffimmi avatangiisit eqqarsaatigalugit mianersuutassat mianersuutassallu allat assingusut eqqarsaatigalugit, peqqinnissaqarfimmi røntgen atorlugu atortulersuutinik atuinermut malittarisassanik atuuttoqarnera assigalugu timmisartoqarfimmi ilaasunut scannerutit atorneqarneri malittarisassanik nassataqartussaasutut Naalakkersuisunit nalilerneqarpa?

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Laura Tàunâjik

Inatsisinut Ataatsimiititaliami Siulittaasoq

